

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
NAUCZYCIELI I INNYCH PRACOWNIKÓW SZKOŁY
W SYTUACJACH ZAGROŻENIA
DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ W TRUDNYCH
SYTUACJACH WYCHOWAWCZYCH**

WSTĘP

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady postępowania policji z nieletnimi sprawcami czynów karalnych jest Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich. Policja zgodnie z art. 37 ustawy, w wypadkach nie cierpiących zwłoki zbiera i utrwała dowody czynów karalnych, w razie potrzeby dokonuje ujęcia nieletniego, a także wykonuje czynności zalecone przez sędziego rodzinnego.

Dokumentem wewnętrznym uściślającym te zasady jest Zarządzenie nr 15/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 1997 roku w sprawie form i metod działań policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich.

Do podejmowania działań interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych w szkole zobowiązuje Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem. W myśl tego dokumentu szkoły i placówki podejmują działania interwencyjne polegające na powiadomieniu rodziców i policji w sytuacjach kryzysowych, w szczególności, gdy dzieci i młodzież używają, posiadają lub rozprawdzają środki odurzające.

W rozporządzeniu § 10 zobowiązuje szkoły i placówki do opracowania strategii działań wychowawczych i zapobiegawczych oraz interwencyjnych, wobec dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem.

Pozostałe akty prawne:

1. Ustawa z dnia 24.04.1997 o przeciwdziałaniu narkomanii
2. Ustawa z dnia 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z późn. zm.
3. Ustawa z dnia 06.04.1990 r. o policji

UWAGA!

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat.

Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, należy wezwać policję.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję (art. 4 Upn i art. 304 Kpk).

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo

przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję - tel. 2296997 lub 112.

O obowiązujących procedurach w sytuacjach zagrożenia szkoła informuje rodziców na spotkaniach z rodzicami. Poniższe procedury są dostępne w pokoju nauczycielskim szkoły oraz publikowane są w serwisie internetowym szkoły.

Wykaz procedur:

- I. Procedury postępowania w sytuacjach zachowania agresywnego ze strony uczniów.
- II. Procedury postępowania w sytuacjach zachowania przemocowego ze strony uczniów.
- III. Postępowanie w sytuacji agresywnego zachowania pracownika szkoły wobec ucznia (wzywiska, szarpanie, uderzenia, zniszczenie lub zabranie mienia ucznia – z wyjątkiem przedmiotów niedozwolonych).
- IV. Postępowanie w sytuacji posiadania przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły (ostre narzędzia np. nóż, żyletka, kastet itp.)
- V. Postępowanie w przypadku zachowania uniemożliwiającego prowadzenie lekcji (wulgarne zachowania w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośne rozmowy, spacerowanie po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela).
- VI. Postępowanie w sytuacji naruszenia nietykalności osobistej nauczyciela lub pracownika szkoły. (obelżywe wzywiska, groźby, opluwanie, przyczepianie karteczek, rzucanie przedmiotami, agresja fizyczna, zabranie przedmiotu należącego do nauczyciela lub pracownika szkoły).
- VII. Postępowanie w sytuacji stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego i cudzej własności.
- VIII. Procedura przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.
- IX. Procedura przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków.
- X. Procedura przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.
- XI. Postępowanie w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancje przypominające narkotyk.
- XII. Postępowanie w przypadku stwierdzenia palenia tytoniu przez ucznia.
- XIII. Procedura postępowania w przypadku kradzieży
- XIV. Procedura postępowania. Sytuacja – wypadek w szkole lub na terenie szkoły
- XV. Postępowanie w sytuacji wagarów ucznia.

Definicja zachowania agresywnego i przemocowego

W psychologii **agresja** oznacza „działanie skierowane przeciwko osobom lub przedmiotom, wywołującym u jednostki niezadowolenie lub gniew”.

Agresja może występować w postaci fizycznej lub słownej, może przejawiać się w formie bezpośredniej – skierowanej na osobę lub rzecz wywołującą uczucie wrogości i w formie przemieszczonej – skierowanej na obiekt zastępczy.

Wśród naukowców zajmujących się zjawiskiem agresji nie ma zgody na temat jej źródeł. Do dziś nie został bowiem rozstrzygnięty spór o to, czy ma ona charakter wrodzony, czy nabyty.

Ch.N.Cofer i M.H. Appley wyróżniają cztery koncepcje dotyczące źródeł agresji. Według jednej z nich agresja jest instynktem. Druga ujmuje ją jako reakcję na frustrację, trzecia traktuje jako nabyty popęd, a czwarta uznaje zachowania agresywne jako wyuczone przez wzmocnianie.

Pojęcie agresja i przemoc niejednokrotnie używa się zamiennie. Definicje przemocy zawierają trzy podstawowe kryteria: rodzaj zachowania, intencje i skutki.

Przemoc – to zachowania agresywne i jednocześnie destruktywne w stosunku do innej osoby lub grupy osób, w wyniku których inne osoby ponoszą uszczerbek na ciele lub w zakresie funkcji psychicznych. Jest to bezpośrednie oddziaływanie jednego człowieka na drugiego w celu zmuszenia go, wbrew jego woli, do zmiany zachowań, zmiany systemu wartości bądź poglądów w jakiejś sprawie.

Działanie takie stwarza sytuacje zagrażające bezpieczeństwu fizycznemu lub psychicznemu. Przemoc powstaje zwykle na podłożu emocjonalnym, ale czasem jest działaniem ściśle i dokładnie zaplanowanym zarówno pod kątem doboru ofiar, zastosowanych form przemocy, a także celów, które napastnik zamierza osiągnąć.

Według J. Mellibrudy **przemoc jest zawsze intencjonalna**, narusza prawa i dobra osobiste jednostki, zawsze powoduje szkody.

Przemoc ma tendencje do powtarzania się, jest często rozpaczliwym zagłuszeniem poczucia niemocy.

Za przemoc odpowiedzialny jest sprawca, bez względu na to, co zrobiła ofiara. Niektóre przejawy groźenia przemocą są w istocie aktami przemocy.

Czynniki ryzyka wystąpienia zachowań agresywnych i przemocowych mogą tkwić w środowisku rodzinnym, szkolnym lub w grupie rówieśniczej. Zachowania tego typu mogą być również generowane przez środki masowego komunikowania czy gry komputerowe albo wynikać z cech osobowych jednostki.

W opracowanych procedurach przyjęto następujące sformułowania i definicje:

Przez zachowanie agresywne rozumie się następujące zachowania:

- Celowe popychanie, kopanie
- Bójki;

- Stworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia własnego i innych – posiadanie niebezpiecznych przedmiotów (środki pirotechniczne, łańcuchy, noże, zapalniczki, kije, itp.), używanie ognia na terenie szkoły, posiadanie niebezpiecznych substancji.
- Wulgarnie zachowanie, lekceważący i arogancki stosunek do uczniów i pracowników szkoły.
- Nierespektowanie zarządzeń obowiązujących na terenie szkoły.
- Wymuszanie, zastraszanie, podżeganie do bójek, wyzywanie.
- Dewastowanie mienia szkolnego i cudzej własności, itp.

Przez zachowanie przemocowe rozumie się:

- Powtarzające się dręczenie psychiczne i fizyczne
- Ciągłe zastraszanie
- Zjawisko „fali”
- Powtarzające się pobicia, wyzywania, itp.

Rozmowa z osobą będącą świadkiem zdarzenia (dyrektor, nauczyciel, pracownik obsługi, inna osoba dorosła przebywająca na terenie szkoły, zwracająca uwagę na niewłaściwe zachowanie ucznia) – rozmowa bezpośrednio po zaistniałym zachowaniu sprzecznym z przyjętymi zasadami. Rozmowa ma na celu przypomnienie panujących zasad i zwrócenie uwagi na to, że uczeń nie powinien w taki sposób postępować.

Rozmowa z wychowawcą klasy – następuje po zwróceniu uwagi na niewłaściwe zachowanie innego pracownika szkoły lub ucznia, który był świadkiem danego zdarzenia. Rozmowa ma na celu, podobnie jak wyżej, przypomnienie panujących zasad i zwrócenie uwagi na to, że uczeń nie powinien w taki sposób postępować. Wychowawca informuje ucznia, że jeśli dane zachowanie się powtórzy, zostaną wyciągnięte dalsze konsekwencje.

Rozmowa z dyrektorem szkoły – ma miejsce wówczas, gdy po rozmowie z wychowawcą klasy, uczeń nadal postępuje niewłaściwie. Dyrektor szkoły w rozmowie informuje o tym, że jeśli dane zachowanie nadal powtórzy się to zostaną wobec ucznia wyciągnięte dalsze konsekwencje.

Upomnienie – stosuje się, gdy uczeń poważnie naruszył normy i zasady panujące w szkole. Upomnienie nie powoduje natychmiastowego obniżenia oceny z zachowania, lecz ma wpływ na ocenę z zachowania na koniec semestru. Jest odnotowane w dzienniku szkolnym. Upomnienie może udzielić wychowawca lub dyrektor szkoły.

Upomnienie wychowawcy na forum klasy – stosowane, gdy upomnienie indywidualne nie jest skuteczne. Udziela się go w obecności całego zespołu klasowego. Zapisuje się go w dzienniku szkolnym, ma ono wpływ na ocenę z zachowania na koniec semestru.

Upomnienie dyrektora na forum szkoły – udzielane jest w przypadku czynu o dużej szkodliwości lub w przypadku, gdy upomnienie udzielane przez wychowawcę klasy jest nieskuteczne. Dyrektor przy obecności wszystkich uczniów i pracowników szkoły zwraca uwagę na niewłaściwe zachowanie ucznia, upomina go i dokonuje odpowiedniego wpisu w dzienniku szkolnym. Upomnienie to ma znaczny wpływ na ocenę z zachowania na koniec semestru.

Nagana – nagana skutkuje natychmiastowym obniżeniem oceny z zachowania i odpowiednim wpisem w dzienniku szkolnym. Stosuje się ją w przypadku znacznego złamania reguł i zasad panujących na terenie szkoły, bądź czynu o bardzo dużej szkodliwości. Nagany może udzielić dyrektor bądź wychowawca klasy.

Upomnienie dyrektora – udzielane jest w przypadku czynu o dużej szkodliwości lub w przypadku, gdy upomnienie wychowawcy klasy jest nieskuteczne. Dyrektor zwraca uwagę na niewłaściwe zachowanie ucznia, upomina go i dokonuje odpowiedniego wpisu w dzienniku szkolnym. Upomnienie ma wpływ na ocenę z zachowania na koniec semestru.

I. Procedury postępowania w sytuacjach zachowania agresywnego ze strony uczniów

W każdym przypadku, gdy uczeń jest świadkiem wypadku, pobicia, agresywnego zachowania bądź innego zdarzenia sprzecznego z normami i zasadami obowiązującymi na terenie szkoły natychmiast zgłasza zaistnienie danego faktu najbliższą znajdującą się osobę dorosłą:

- pracownik szkoły
- nauczyciel
- wychowawca
- dyrektor szkoły

W sytuacjach objętych procedurami uczeń ma obowiązek podporządkować się do poleceń **wszystkich pracowników** szkoły.

1. Procedura zachowania się w przypadku czynu o stosunkowo niskiej szkodliwości (np. celowe popchnięcie, kopnięcie, wyzywanie):

Pracownik szkoły

1. **Zdecydowanie i stanowczo**, nie wdając się w dyskusje, całkowite **przerwanie negatywnych** zachowań sprawcy wobec ofiary.
2. **Rozdzielenie stron.**
3. **Ustalenie granic:** nie dopuszczenie do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej.
4. **Ocena zagrożenia** i podjęcie decyzji o rodzaju interwencji.
5. **Rozmowa z uczniem** – zwrócenie uwagi na jego niewłaściwe zachowanie.
6. **Zgłoszenie** zaistniałego zdarzenia **wychowawcy klasy.**

Wychowawca

7. **Rozmowa** z wychowawcą klasy.
8. **Gdy dane zdarzenie powtórzy się więcej niż 3 razy** – **upomnienie wychowawcy** i odpowiedni zapis w dzienniku szkolnym.
9. **Gdy uczeń nadal nie reaguje** na upomnienie – **poinformowanie rodziców** o zaistniałym fakcie; **upomnienie dyrektora** szkoły i obniżenie oceny z zachowania.

2. Procedura zachowania się w przypadku czynu o dużej szkodliwości (np. stworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia siebie lub innych, uszkodzenie ciała itp.):

Pracownik szkoły

1. **Zdecydowanie**, stanowczo słownie, nie wdając się w dyskusje, **całkowite przerwanie negatywnych** zachowań sprawcy wobec ofiary
2. **Rozdzielenie stron.**
3. **Ustalenie granic:** nie dopuszczenie do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej.
4. **Ocena zagrożenia** i podjęcie decyzji o rodzaju dalszej interwencji.
5. **Udzielenie pierwszej pomocy** ofierze zdarzenia i **zabezpieczenie miejsca zdarzenia**
6. **Wezwanie pomocy medycznej** w razie konieczności
7. **Wezwanie wychowawcy** (w przypadku jego nieobecności dyrektora szkoły lub jego zastępcy) rozpoczęcie procedury wobec sprawcy zdarzenia.

Wychowawca

8. **Powiadomienie dyrekcji** o zaistniałym zdarzeniu.
9. **Powiadomienie rodziców** sprawcy i ofiary zaistniałego zdarzenia
10. **Rozmowa indywidualna** ze sprawcą zdarzenia – poinformowanie go o poważnym naruszeniu obowiązujących zasad, poinformowanie o dalszym toku postępowania.

Dyrektor szkoły

11. **Wezwanie rodziców** – powiadomienie ich o zaistniałym fakcie.
12. **Ustalenie okoliczności zdarzenia** – wysłuchanie stron.
13. W przypadku **poważnego wykroczenia** – **wezwanie policji** i przeprowadzenie rozmowy z uczniem w obecności rodziców, wychowawcy i dyrektora szkoły.
14. **Upomnienie dyrektora** szkoły – odpowiedni zapis w dzienniku szkolnym.
15. **Obniżenie oceny z zachowania.**

II. Procedury postępowania w sytuacjach zachowania przemocowego ze strony uczniów

W tym przypadku stosuje się procedury takie jak w przypadku zachowania agresywnego o dużej szkodliwości.

III. Postępowanie w sytuacji agresywnego zachowania pracownika szkoły wobec ucznia (wyzwiska, szarpanie, uderzenia, zniszczenie lub zabranie mienia ucznia – z wyjątkiem przedmiotów niedozwolonych)

1. Na wniosek ucznia lub pracownika szkoły lub rodzica, dyrekcja szkoły **przeprowadza niezwłocznie postępowanie wyjaśniające** ze stronami konfliktu.

2. W przypadku potwierdzenia się zarzutów – **podjęcie przez dyrektora szkoły postępowania dyscyplinarnego** wobec pracownika – powiadomienie odpowiednich organów zgodnie z Ustawą z dn. 26 stycznia 1982 r Karta nauczyciela.

IV. Postępowanie w sytuacji posiadania przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły (ostre narzędzia np. nóż, żyletka, kastet itp.)

Wszyscy pracownicy szkoły zobowiązani są do:

1. **Nakłaniania ucznia do oddania niebezpiecznego przedmiotu**, (jeżeli uczeń odmawia oddania przedmiotu zabronionego należy go poinformować, że ma obowiązek oddać niebezpieczny przedmiot do depozytu)
2. **Powiadomienie wychowawcy klasy.**
3. **W przypadku dalszej odmowy**, uczeń ponosi konsekwencje za złamanie regulaminu szkolnego; - w przypadku, gdy użycie zabronionego przedmiotu może stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia natychmiastowe powiadomienie dyrekcji szkoły i podjęcie działania zmierzającego do zapewnienia bezpieczeństwa innym uczniom-**odizolowanie ucznia.**
4. **Wezwanie rodziców** do szkoły, powiadomienie o konsekwencjach czynu.
5. **Wezwanie policji.**
6. **Rewizja** przeprowadzona przez **policję** w obecności rodziców ucznia.
7. **Powiadomienie kuratora sądowego**, gdy uczeń jest pod jego opieką.
8. **Obniżenie oceny z zachowania.**

Procedura postępowania w przypadku używania przez ucznia telefonu komórkowego w budynku szkoły

1. Uczeń nie może używać telefonu komórkowego, jeżeli znajduje się w budynku szkoły.
2. Uczeń może używać telefonu komórkowego jedynie poza budynkiem szkoły.
3. W przypadku używania przez ucznia telefonu komórkowego w budynku szkoły każdy pracownik szkoły ma prawo odebrać uczniowi telefon. Telefon jest przekazywany, wychowawcy klasy lub dyrektorowi do depozytu.
4. Zatrzymany w depozycie telefon może odebrać jedynie rodzic lub prawny opiekun ucznia.
5. Uczeń, któremu odebrano telefon otrzymuje odpowiedni wpis w dzienniku szkolnym.
6. W przypadku gdy uczeń używający telefonu komórkowego w budynku szkoły nie odda go pracownikowi szkoły mimo, że zostanie o to przez niego poproszony, otrzymuje naganę wychowawcy klasy.

V. Postępowanie w przypadku zachowania uniemożliwiającego prowadzenie lekcji (wulgarnie zachowania w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośne rozmowy, spacerowanie po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela)

Nauczyciel

1. **Słowne zwrócenie uwagi** na niewłaściwe postępowanie ucznia.
2. **Próba uspokojenia** sytuacji w klasie.
3. W przypadku **konfliktu między uczniami – rozdzielenie stron.**
4. W przypadku **braku reakcji ze strony uczniów - poinformowanie o dalszych konsekwencjach.**
5. **Powiadomienie wychowawcy klasy**

Wychowawca

6. **Rozmowa wychowawcy klasy**, zwrócenie uwagi na niewłaściwe zachowanie i dalsze konsekwencje
7. W przypadku **powtórzenia się zachowania** lub czynu o dużej szkodliwości – **upomnienie**, sporządzenie odpowiedniej adnotacji w dzienniku szkolnym.
8. **W każdym przypadku, powiadomienie rodziców** (prawnych opiekunów).
9. W przypadku **braku reakcji na interwencję nauczyciela** i wychowawcy, **powiadomienie dyrekcji** szkoły.
10. **Obniżenie oceny z zachowania.**
11. Konsekwencje: zgodne ze statutem szkoły.

VI. Postępowanie w sytuacji naruszenia nietykalności osobistej nauczyciela lub pracownika szkoły (obelżywe wyzwiska, groźby, opluwanie, przyczepianie karteczek, rzucanie przedmiotami, agresja fizyczna, zabranie przedmiotu należącego do nauczyciela lub pracownika szkoły)

1. **Powiadomienie wychowawcy, dyrekcji, rodziców** i ew. kuratora sądowego.
2. **Przeprowadzenie rozmowy przez dyrektora szkoły** ze sprawcą.
3. **Powiadomienie policji** i sądu rodzinnego.
4. **Obniżenie oceny z zachowania** oraz odpowiedni wpis do dziennika.
5. **Nagana dyrektora szkoły.**

VII. Postępowanie w sytuacji stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego i cudzej własności

1. **Interwencja** – powstrzymanie sprawców.
2. W przypadku **braku możliwości ustalenia sprawcy/sprawców, rozmowa z wszystkimi osobami mogącymi się znajdować** w miejscu zdarzenia, podjęcie czynności mających na celu ustalenie sprawcy/sprawców.
3. **Wezwanie rodziców.**
4. W przypadku **dużej szkody** obligatoryjne **wezwanie policji.**

5. **Wszczęcie procedur prawnych** mających na celu **wyciągnięcie konsekwencji materialnych** wobec rodziców sprawców lub odpracowanie szkody.
6. **Obniżenie oceny z zachowania.**

VIII. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. **Przekazać** uzyskaną **informację wychowawcy klasy.**
2. **Wychowawca informuje** o fakcie **dyrektora szkoły.**
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. **Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły,** a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, **dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).**
5. Podobnie, w sytuacji gdy, szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

IX. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków powinien podjąć następujące kroki:

1. **Powiadamia** o swoich przypuszczeniach **wychowawcę klasy.**
2. **W razie konieczności odizolowuje ucznia** od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. **W sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia udziela pierwszej pomocy, wzywa pogotowie ratunkowe.**
4. **Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów,** których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły.

5. **Wychowawca wzywa do szkoły rodziców** (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności.
6. **Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji**, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyjscia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób.
 - a. w przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
7. Jeżeli **powtarzają się przypadki**, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to **dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego**.
8. W każdym tego typu przypadku uczeń **otrzymuje nagane**.

X. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk powinien podjąć następujące kroki:

1. **Nauczyciel zachowując środki ostrożności**, w obecności drugiej osoby **zabezpiecza substancję przed dostępem** do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. **O zaistniałym fakcie informuje dyrektora szkoły**, który ma obowiązek **wezwać policję**
3. Po przyjeździe **policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję** i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

XI. Postępowanie w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancje przypominające narkotyki

1. **Powiadomienie dyrekcji szkoły.**
2. **Nauczyciel w obecności innej osoby** (wychowawcy, dyrekcji) **ma prawo zażądać, aby uczeń przekazał mu** podejrzaną substancję, pokazał zawartość torby itp. Nauczycielowi nie wolno (nie ma prawa) samodzielnie przeszukać odzieży ani torby ucznia – jest to czynność zastrzeżona dla policji.
3. W przypadku **oddania nauczycielowi przez ucznia podejrzonej substancji, szkoła przekazuje ją niezwłocznie policji.**

4. **Powiadomienie o zaistniałym fakcie rodziców/prawnych opiekunów ucznia i wezwanie do natychmiastowego stawiennictwa** w szkole lub miejscu przebywania ucznia.
5. W przypadku, gdy **uczeń odmawia oddania substancji** – policja w obecności rodziców ucznia przeprowadza rewizję.
6. **Wychowawca i dyrektor szkoły przeprowadzają rozmowę z uczniem i jego rodzicami.**
7. **Udzielenie uczniowi nagany** i obniżenie oceny z zachowania.
8. Z przebiegu sytuacji sporządza się notatkę służbową.

XII. Postępowanie w przypadku stwierdzenia palenia tytoniu przez ucznia

1. **Zgłoszenie faktu wychowawcy klasy.**
2. **Wychowawca powiadamia o fakcie rodziców/prawnych opiekunów ucznia oraz dyrekcję.**
3. **Rozmowa dyscyplinująca i profilaktyczna** – powiadomienie ucznia w obecności rodziców o konsekwencjach zdrowotnych i prawnych palenia przez osoby niepełnoletnie.
4. **Udzielenie upomnienia** i odpowiedni zapis w dzienniku szkolnym.

XIII. Postępowanie w sytuacji wagarów ucznia

1. **W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności ucznia, wychowawca telefonicznie powiadamia rodziców/prawnych opiekunów ucznia o nieobecności** – ustalenie przyczyny nieobecności.
2. W przypadku, gdy rodzic zapomniał o usprawiedliwieniu – wychowawca na wniosek rodzica usprawiedliwia nieobecność ucznia.
3. W przypadku, gdy **rodzic nie wiedział o nieobecności** ucznia – wychowawca wpisuje w dzienniku szkolnym **nieobecność nieusprawiedliwioną.**
4. W przypadku **zdiagnozowania wagarów** ucznia **wychowawca przeprowadza rozmowę** z uczniem, informuje o konsekwencjach, jeśli dany czyn będzie się powtarzał.
5. **Udzielenie upomnienia** oraz sporządzenie odpowiedniego zapisu w dzienniku szkolnym.
6. W przypadku **braku informacji ze strony rodziców o nieobecności ucznia dłuższej niż tydzień** wychowawca **zobowiązany jest do kontaktu** z rodzicami ucznia i ustalenia przyczyny nieobecności.
7. W przypadku, gdy niemożliwe jest nawiązanie telefonicznego kontaktu z rodzicami ucznia – **po 2 tygodniach** nieobecności ucznia dyrektor szkoły **wysyła pismem**

zawiadomienie do rodziców/ prawnych opiekunów o absencji i nierealizowaniu przez niego obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki.

8. W przypadku **niereagowania rodziców/prawnych opiekunów** na przedłużające się wagiary, **wizyta wychowawcy w domu** ucznia.
9. W przypadku **dalszego braku reakcji rodziców/prawnych opiekunów** ucznia **wszczęcie postępowania administracyjnego** i administracyjna egzekucja realizacji obowiązku szkolnego przez organ prowadzący
10. Dalsze postępowanie leży w gestii organu prowadzącego.

XIV. Procedura postępowania. Sytuacja – wypadek w szkole lub na terenie szkoły.

1. **Udzielenie pierwszej pomocy** w zależności od potrzeb (np. unieruchomienie kończyny, założenie opaski uciskowej, sztuczne oddychanie).
2. **Wezwanie lekarza** lub karetki pogotowia (w zależności od potrzeby).
3. **Zawiadomienie rodziców o wypadku.**
4. Obserwacja poszkodowanego do momentu przyjazdu karetki pogotowia.
5. **Poinformowanie dyrektora** szkoły o zaistniałym wypadku.
6. **Dalsze postępowanie prowadzi dyrektor szkoły** zgodnie z wytycznymi Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.

XV. Procedura postępowania w przypadku kradzieży

1. **Rozmowa wychowawcy z uczniem** celem ustalenia przyczyn kradzieży.
2. **Poinformowanie dyrektora** szkoły o zaistniałej sytuacji.
3. **Wezwanie do szkoły rodziców** ucznia i przekazanie im informacji.
4. **Sporządzenie zapisu** w dzienniku szkolnym.
5. **Zobowiązanie ucznia do oddania skradzionej** rzeczy ewentualnie pokrycie kosztów skradzionego przedmiotu.
6. **W przypadku odmowy współpracy** przez ucznia i rodziców **powiadomienie policji.**
7. Dalszy tok postępowania prowadzi policja.

PODSUMOWANIE:

Powyższe procedury postępowania stanowią integralną część strategii działań wychowawczych, zapobiegawczych oraz interwencyjnych wobec młodzieży zagrożonej uzależnieniem obejmującą wszelkie działania wychowawcze, profilaktyczne, edukację prozdrowotną i jest realizowana przez wszystkich pracowników szkoły.

Zadania i obowiązki pracowników szkoły wynikające ze strategii.

Dyrektor szkoły:

1. Realizuje zadania wynikające ze Statutu Szkoły.
2. Monitoruje i odpowiada za realizację strategii działań wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych.
3. Na bieżąco informowany jest przez wychowawców, nauczycieli i innych pracowników szkoły o podejmowanych przez nich działaniach wynikających z realizacji strategii.
4. Podejmuje stosowne decyzje tak, aby każda interwencja była przeprowadzona z zachowaniem wszelkich praw zarówno uczniów, jak i ich rodziców.

Nauczyciele i wychowawcy klas:

1. Realizują zadania zawarte w Szkolnym Programie Wychowawczym, Szkolnym Programie Profilaktyki oraz w Planach Pracy Wychowawcy Klasowego.
2. Systematycznie prowadzą edukację prozdrowotną, promocję zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia wśród uczniów na godzinach do dyspozycji wychowawcy, na zajęciach pozalekcyjnych, zajęciach w świetlicy szkolnej, kołach zainteresowań.
3. Realizują zagadnienia dotyczące zapobieganiu narkomanii w ramach przedmiotów, których podstawy programowe uwzględniają te zagadnienia oraz edukacji prozdrowotnej i wychowania do życia w rodzinie.
4. Uczestniczą w WDN oraz kursach, szkoleniach, konferencjach z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży oraz sposobów podejmowania wczesnej interwencji w sytuacji zagrożenia uzależnieniem.
5. Wykorzystują zdobytą wiedzę w pracy z dziećmi i ich rodzicami informując o szkodliwości środków i substancji, których używanie łączy się z zagrożeniem bezpieczeństwa oraz może doprowadzić do uzależnienia.
6. Wychowawcy klas organizują szkolenia z rodzicami uczniów o charakterze profilaktycznym, zapraszają specjalistów z zakresu tej tematyki.
7. Wychowawcy klas dokonują diagnozy sytuacji wychowawczej, przejawów zachowań ryzykownych uczniów swojej klasy, sytuacji życiowej rodzin dysfunkcyjnych.
8. Wychowawcy klas i nauczyciele współpracują z pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym, szkolną pielęgniarką w zakresie realizowania zagadnień profilaktycznych, wychowawczych i edukacji prozdrowotnej.

Pedagog szkolny:

1. Zapewnia pomoc pedagogiczną uczniom zagrożonym uzależnieniem na terenie szkoły, prowadzi indywidualne konsultacje i poradnictwo pedagogiczne uczniom podejmującym zachowania ryzykowne.
2. Systematycznie rozpoznaje i diagnozuje zagrożenia związane z uzależnieniem (ankiety skierowane do uczniów, rodziców, nauczycieli, obserwacje diagnozujące, rozmowy kierowane, indywidualne rozmowy z uczniami, konsultacje z wychowawcami, nauczycielami i pozostałymi pracownikami szkoły).

3. Prowadzi działalność informacyjną, która obejmuje upowszechnianie wśród uczniów, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły informacji na temat szkodliwości środków lub substancji, których używanie jest zagrożeniem dla zdrowia i życia uczniów.
4. Udostępnia uczniom, rodzicom, nauczycielom i innym pracownikom szkoły materiały edukacyjne dotyczące problematyki zapobiegania narkomanii.
5. Dostarcza osobom zainteresowanym informacją na temat dostępnych form pomocy (placówki i organizacje wspierające dziecko i rodzinę, placówki świadczące pomoc społeczną rodzinie, punkty konsultacyjne dla osób z problemem uzależnienia, placówki leczenia uzależnień i współuzależnienia, organizacje pozarządowe służące pomocą rodzinie, inne) młodzieży zagrożonej uzależnieniem i uzależnionej, osobom współuzależnionym.
6. Organizuje, prowadzi zajęcia profilaktyczne, integracyjne we współpracy z wychowawcami klas, współorganizuje profilaktyczne imprezy ogólnoszkolne w celu zaspokajania potrzeb psychicznych i społecznych uczniów, rozwijania poczucia własnej wartości, motywowania do podejmowania właściwych decyzji, różnych form aktywności, rozwijania zainteresowań i umiejętności psychospołecznych.
7. Współpracuje z instytucjami i organizacjami wspierającymi dziecko, rodzinę i szkołę w zakresie rozwiązywania problemów młodzieży.
8. Organizuje i uczestniczy w WDN oraz w warsztatach, szkoleniach, kursach organizowanych przez placówki zajmujące się tą działalnością.
9. Współpracuje z dyrekcją szkoły, wychowawcami, nauczycielami i innymi pracownikami szkoły we wszystkich działaniach mających na celu redukcję zachowań ryzykownych uczniów, w sytuacjach wymagających interwencji lub w sytuacjach wymagających udzielenia pomocy uczniowi, który znalazł się w sytuacji kryzysowej.

Psycholog szkolny:

1. Zapewnia pomoc psychologiczną uczniom przejawiającym zachowania ryzykowne na terenie szkoły, prowadzi indywidualne konsultacje i porady psychologiczne dla uczniów zagrożonych uzależnieniem.
2. Dokonuje diagnozy psychologicznej uczniów po stwierdzeniu zasadności badań.
3. Prowadzi zajęcia z profilaktyki uzależnień, zajęcia psychoterapeutyczne, zajęcia integrujące zespoły klasowe.
4. Organizuje i prowadzi różne formy psychologicznej dla uczniów, rodziców i nauczycieli.
5. Prowadzi indywidualne konsultacje dla uczniów, rodziców i nauczycieli dotyczące minimalizowania skutków zachowań ryzykownych młodzieży.
6. Wspiera wychowawców klas i nauczycieli w działaniach wynikających z programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki.
7. Inicjuje różne formy pomocy wychowawczej w środowisku szkolnym i pozaszkolnym ucznia.

8. Współpracuje z dyrekcją szkoły, pedagogiem szkolnym, wychowawcami, nauczycielami i innymi pracownikami szkoły w sytuacjach wymagających minimalizowania skutków zaburzeń rozwojowych.

Pielęgniarka szkolna:

1. Udziela pierwszej pomocy przedmedycznej na terenie szkoły uczniowi, który wymaga takiej interwencji; określa stan, w jakim on się znajduje.
2. Wzywa pogotowie ratunkowe, jeśli wymaga tego stan zdrowia ucznia.
3. Powiadamia dyrektora szkoły o każdej interwencji w sytuacji, gdy stwierdzi, że uczeń jest pod wpływem alkoholu lub środków odurzających lub stał się ofiarą pobicia.
4. Współpracuje z pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym w sytuacjach kryzysowych, wymagających udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub podejrzewa, że uczeń ma problemy zdrowotne spowodowane zaniedbaniem stanu zdrowia lub złym odżywianiem.

Pracownicy administracji i obsługi szkoły:

1. Uczestniczą w organizowanych w szkole szkoleniach z funkcjonariuszami Policji na temat reagowania w sytuacjach kryzysowych mających miejsce na terenie szkoły (podejrzanie, że uczeń znajduje się pod wpływem narkotyków, alkoholu, posiada substancję przypominającą narkotyk, dokonał czynu karalnego, stał się ofiarą przemocy).
2. Informują dyrektora szkoły lub pedagoga szkolnego lub psychologa szkolnego, wychowawcę lub nauczyciela o każdej zaobserwowanej sytuacji kryzysowej, wymagającej interwencji pracownika szkoły.

Procedury obowiązują od 1 września 2013 roku.